Շաբաթ 11 Դեկտեմբերի 50 1874 Շաբաթ 11 Դեկտեմբերի № 50

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԿՐԱԿՈՒՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Լրագիրս ժէջտյով որևիցե յայտարարութիւն տպագրել տալ ցանկացողը պէտք է 10 մինչև տասնի համար վճարէ 1 կոպէկ: Յայտարարութիւնները ընդունվում են հայերէն և օտար լեզուներով:

Հրատարակվում է ամեն շաբաթ օր մի թերթ: Տարեկան բաժանորդագրութիւնն գինն է 7 ռ: Ստորագրվել կարելի է խմբագրատունը (Ս.Վարդանեանց տունը) և համ. Նեվրաեանց առևտրանոցի խանութում:

ԳԻՆ ՏԱՐԻ

ԳԻՆ ՏԱՐԻ

FRANCE ET PAYS ETRANGERS

S'adresser pour les annonces et les abonnements a M. M. Bouêt et C-ie (Office de publicité), 23 rue de Chaussée-d'Antin PARIS.

ԱՌԱՋԻԿԱՅ **1875** ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ՄԵԳՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԼՐԱԳԻՐՔ

կը հրատարակուի շաբաթը մի անգամ

ՆՈՅՆ ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՄԲ, ՊՐՈԳՐԱՄՄԱՅՈՎ և ԳԻՆՔՈՎ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆՆ Է 7 Ռ.

Թերթիսում ստորագրվել կարելի է.

ԹՄԲԱԳԴԱՏԱՆՔ, (տպարան Ս. Վարդանեանի տանը, հետագրի կայանին կից, վանքի Ծաղում).

ԹՄԲԱԳԴՈՒԹԵԱՆՑ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՈՒՄ, որ գտանվում է պ. Հ. Լազիքեանցի եւ Ընկ. ապահանում (Գոլովինսկի պրոսպեկտի վերայ, բժշկապետ Մ. Ռօսինեանցի տանը եւ պ. Համբ. Լազիքեանցի ԾԽԱԽՈՏԻ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ (Գվոզդովոյի փողոցի վերայ, Գևոնեան Ազբարունու զուկէիում № 3):

Ծառայարտարացիք Ձող բարեհաճին դիմելու ուղղակի խմբագրութեանս հետեւեալ հասցէով՝

Въ редакцію Армянской газеты „ПЧЕЛА АРМЕНІИ“ въ Тифлисѣ.

Խմբագրութիւնս խնդրէ այն անձանց, որոնք չեն վճարել մեր լրագրի բաժանորդագրութեան գինը, բարեհաճին չուտով ուղարկելու այն խմբագրութեանս:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԱՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԶՆՈՒՆԱՐԿ.

—

Մեզանում այնքան հազիւ են լսւմ տեսնում դասական ձեռնարկները, որ մինչև անգամ անշահները չը պէտք է մնան առանց ուշադրութեան լրագիրների կողմից, նա մանաւանդ, երբեմն այնպիսի պակասութիւններ են ունենում դուրս եկած ձեռնարկները, որ անհրաժեշտ հարկաւոր է լինում խոսքն առաջին առնել այդ տեսակ չարաշրութիւնների տարածվելուն:

Մեկ այս պատճառը, մեկ էլ առարկայի ազգային պատմութեան ունեցած նշանակութիւնը և կարևորութիւնը մեր տարրական և միջնակարգ ուսումնարաններում մեզ ստիպում է խօսել այս հարցի վերաբերութեամբ այն հայեացքով, որն այժմ տարածուած է Արևմտեան Եվրոպայում և Ռուսաստանում, և մենք օգուտ գտնել այս վերջինիս փորձից և օրինակից, որի համար նորիցէս նոր բան է, չենք կամենում զանց առնել:

—

Պատմութեան նախապատիւքը կամ մանուկներին նախապէս ծանօթացնել ազգային պատմութեան ամենանշանաւոր անցքերի և գործող անձնների պարզ, բայց կենդանի և հետաքրքիր դասական խօսակցական ձևով առնելի է տալիս իրանց բնական ձիրքերի դէմ և սրանց զարգացման խոչընդոտն լինելով նոցա ապանման պատճառ է դառնում: Թող մեր սիրելի Շուշիցի եղբայրք չըվհատեցնեն և անհանգիստ, ապագիտ յօդուտ որոյ և ազգասաց քանի ընկերութիւնք ունին. կան արդեօք նոցա մէջ ընկերութիւնք պղորոնների հատատութեան համար, կան արդեօք դրատարանական ընկերութիւնք. ունի՞ն արդեօք ընթերցարաններ, որոնք ներկայումս իրրև հայ և ջուր կարևոր են և որոնք ամեն օր կազմվում են ոչ միայն Հայ քաղաքային, այլ և շատ գիւղական հատատութեանց մէջ: Բայց Շուշեցի Հայ հատատութիւնը նշանաւոր է և հարուստ. Շուշին առաջնորդանիստ է: Այս հանգամանքներում խմբագրութիւնս կարո՞ղ է անտարբեր մնալ և մեր Շուշեցի հարատատնները տեղի ունի՞ն գժգոհ լինելու խմբագրութեան անտարբերը չը մնալից:

Ամսոյս 6-ին Գաղաքային վարչութեան դահլիճում 72 իրաւատու անձինք հրաւիրվեցին, իսկ կիսթռիկ ամսոյս 8-ին ընդ նախագահութեամբ քահանգղիի կանդիդատ պ. Գալանքարեանցի նոր քաղաքագլխի ընտրութիւնն եղաւ:

72 իրաւատու անձինքներից միայն 67 հոգի ներկայ գտնուեցան այդ օրը: Ընտրութիւններից առաջ իրաւատու անձանց մէջ բաժանուեցան տոմսակներ, որոնց վերայ նոքա պէտք է գրէին իրենց կանդիդատներին քաղաքագլխի պաշտօնի համար և մի և նոյն ժամանակ նոցա պատասխրեցնէ, որ իրաքանչիւր տոմսակի վերայ գրին միայն մի կանդիդատի անուն: Ըստ սովորականի խոտուեցան մի քանի ձառեր, որոց իմաստը գլխաւորապէս վերաբերում էր քաղաքային նոր կանոնադրութեան նշանակութեանն և այդ կանոնադրութեան հիմունքների վերայ, որ դեռ չէ պատահում մեր ուսումնառանութեան ևս:

Մեր հատարական կանքրին նեղ լաւ նայենք, կը տեսնենք, որ 11—12 տարեկան մանուկները համարեա միևնոյն հատարակութեան անդամներն են, ինչ որ մեծերը: Թողնելով այժմ մի կողմը այն, թէ լաւ է այս թէ վատ, բաւականանանք միայն նորանով, որ սա իրողութիւն է այժմս: Նոքա մանակցութիւն են անում չատ չատերի մէջ, որոնք պատասխանում են հատարակութիւններին և չատ անդամ այս բանը չափազանց օգտակար է, օգնելով նոցա զարգացմանը, իսկ այն ինչ թողնելով նոցա ազգային պատմութեան նշանաւոր անցքերի և անձանց կատարեալ տղիտութեան մէջ, տրանով արդեօք մենք չենք ոչնչացնում մանուկների մէջ մանակցութեան կատարելութիւնը այնպիսի հարցերի մէջ, որոնք երբեմն պարապեցնում են նոցա չրջակայ հատարակութիւնը կամ չէ ստիպում արդեօք նոցա դաստղութիւն տալ ծուռն ու մուռը այն բանի վերայ, որ չատ լաւ յայտնի պէտք է լինի ամեն մարդու ի չատէ լուսաւորուած մարդուն:

Քանի քանի հատարական երևոյթներ մանուկները կամ ամենևին չեն հասկանում, կամ հասկանում են բոլորովին ծուռը, միայն այն պատճառով, որ ղեկավարելով նոցա անդադար թուաբանական խնդիրներով, քարտէզներ դնելով, բուսաբանութեամբ, հոլովմանքներով, խոնարհմունքներով և այլն և այլն, ոչ ոք հոգ

ԹՓԻԼԻՍ 14-ին ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ

Մեր ապած խղճմտակութիւնքը շուշեցիից, ինչպես գրում է մեր բարեկամներից մեկը, շատ տպաւորութիւն է գործել քաղաքի բնակիչների վերայ: Նոքա գրգռվել են, թէ ինչո՞ւ մենք հաքա գրգռվել ենք նոցա վերաբերութեամբ լռելը, որոնք ժէշտ չեն լռելու: Պարզ է, որ ոչ մի խմբագիր կարող չէ ամենուրեք լինել և ամենայն տեղական հանգամանքներին և տեղական կեանքերին իսկոյն հմտանալ: Սոյնպես էլ խմբագրութիւնս կարող չէր գուշակել, որ իրան հաղորդված տեղեկութիւնքը ձիշտ չեն, երբ նորա շատ հատանական և ճշմարտանման էին: Այսպիսի հանգամանքներում պատասխանատուութիւնը մնում է նոյն իսկ հատարակութեանց անդամների վերայ, որոնք իրանք պարտք պիտի համարեն ջուրելու հաղորդած տեղեկութեանց անճշտութիւնն և իրողութիւնները ձիշտ կերպարանքով ցոյց տալու: Տարակոյս չը կայ, որ ոչ մի խմբագրութիւն չի ղանալ նորպատասխանելու ճշմարտութեան վերականգնման և ոչ մի խմբագրութեան շահ և պատիւ չէ կատակութեանց և մեքենայութեանց գործիք լինելը—սոյնպես վարվիլ է մեզ մեր խմբագրութիւնը, որ միշտ աշխատել է ազգային գործերի մէջ միշտ հատարակաց շահը որոնել, լաւը պաշտպանելով և որ ճշտատարն է, պախարակելով: Սոյն այս ընթացքը բռնել է մեզուն և շուշեցի վերաբերութեամբ, որոց հատարակութիւնները նոյնքան յարգելի և ցանկալի են եղած նորան, ինչպես և միւս Հայ հատարակութեանց: Բայց խմբագրութիւնս չէ կարող չը յայտնել իր ցաւակցութիւնն ու դժգոհութիւնն, երբ նա տեսնում է, որ շուշեցի՝ այն Հայ հատարակութիւնը, որ նիւթական կարողութեամբ, կարելի է ասել, ոչ մի Հայ հատարակութիւնից պակաս չէ Ռուսաստանում, հատարական գործունէութեան մէջ յետ է մնացած շատերից: Չէ կարող խմբագրութիւնս չը ցաւիլ, որ այն հատարակութիւնը, որ 10 տարի առաջ ունէր բարեկարգ օրիորդական և հոգևոր դպրոցներ, այսօր անտարբերութեամբ նայում է առաջինի փակած և երկրորդի անհանգիստ դրութեան վերայ: Խմբագրութիւնս չէ կարող չը հառաչել այնպիսի անտարբերութիւնը, որ հատարակութեան վրաս է. նա հարկաւորութիւն չունի և չի էլ կարող հետաքրքրել, թէ այդ անտարբերութեան պատճառը ո՞վ է, ու վարդապետ, տիրացու, աղա, թէ եպիսկոպոս: Այդ հատարակութեան իւր գործն է առաջ առնելու այն գործակատար անձանց, որոնք վնասում են իրանց: Խմբագրութիւնս գործ չունի անհանների անձնաւորութեանց հետ, որոնք միշտ յարգելի են. այլ նա գործ ունի գործակատար անձանց գործունէութեանց և հատարական երևոյթների հետ: Եթէ մի գործակատար անձն, եկեղեցական է նա, թէ աշխարհական, շնորհել է իւր ճանապարհից, որով նա լատ պաշտօնի և պարտաւ պիտի ընթանար, նա յանդգնաբար է. նորա գործունէութիւնը ենթարկվում է քննութեան և դատապարտութեան, իսկ նորա անձը միշտ մնում է յարգելի. նորա մանաւոր կեանքը իւր սեպհականութիւնն է. անբռնաբարելի է: Սրմէ որևիցէ խմբագրութիւն սեռնելով մի հատարական անուն պարտաւոր չէ հարուածելու այն յօդուտ նոյն իսկ հատարակութեան և իրաւունք ունի՞ հատարակութեան որևիցէ անդամ ղրդռվելու ղրանից, իրան վերաբերվելի այն հարուածը: Հարուածելո՞ւ չէ արդեօք Շուշեցի հատարակութեան անտարբերութիւնը դեպի իւր զաւակաց կրթութիւնը. անտարբերութիւն, որ ստիպում է մեզ. դատաւորին, արտաքոյ իւր պաշտօնի, մարդասիրութիւնից դրդած, ժողովելու հատարակութեան անդամներին և առարգրութիւն բանալու օրիորդաց դպրոցի համար, այն ինչ հատարակութիւնը ունի հոգևոր իշխանութիւն ունի հատկացող անդամներ, կարող անդամներ, որոնց անընդմիջական պարտքը պիտի լինէր հատարակութեան զաւակաց կրթութեան հոգը: Հատարակութեան անտարբերութեան նշան չէ՞ արդեօք այն, որ Շուշեցի հոգևոր դպրոցի արդիւնքը, ինչպես հաղորդում են խմբագրութիւնս, 8000 ից իջել է 5000ի: Ինչո՞ւ. նոյն ժողովուրդը չէ՞ արդիւնք առնողը, միթէ նոյն աղբիւրները չեն: Նոյնն են. միայն հատարակութիւնը չէ հսկում, նա անտարբեր է: Ո՞ր է Շուշեցի Հայ հատարակութեան եռանդը, հատատատամութիւնն ու տոկունութիւնն իւր դպրոցի բարեկարգութեան համար: Միթէ նոցա ցոյց տուած եռանդը ժամանակաւոր ոգևորութիւն էր. բայց այդ Շուշեցի եղբայրց հատատատամութեան և ծանրաբեռնութեան յատուկ չէ կարող լինել: Իզուր են խմբագրութեանց դրսաձքներով զբաղվում, թէպէտ հաւատամ լինին, որ խմբագրութիւնս միշտ հատարակութեան շահը աչքի առաջ ունի և ցանկանում է, այլ թէպէտ վհատվին և գրգռվին իրանց անտարբերութեամբ կամ սորա պատճառ եղող անձանց և երևոյթների դէմ. անտարբերութեամբ ատում ենք, որ նրանց մեզանչել է տալիս իրանց բնական ձիրքերի դէմ և սրանց զարգացման խոչընդոտն լինելով նոցա ապանման պատճառ է դառնում: Թող մեր սիրելի Շուշեցի եղբայրք չըվհատեցնեն և անհանգիստ, ապագիտ յօդուտ որոյ և ազգասաց քանի ընկերութիւնք ունին. կան արդեօք նոցա մէջ ընկերութիւնք պղորոնների հատատութեան համար, կան արդեօք դրատարանական ընկերութիւնք. ունի՞ն արդեօք ընթերցարաններ, որոնք ներկայումս իրրև հայ և ջուր կարևոր են և որոնք ամեն օր կազմվում են ոչ միայն Հայ քաղաքային, այլ և շատ գիւղական հատատութեանց մէջ: Բայց Շուշեցի Հայ հատատութիւնը նշանաւոր է և հարուստ. Շուշին առաջնորդանիստ է: Այս հանգամանքներում խմբագրութիւնս կարո՞ղ է անտարբեր մնալ և մեր Շուշեցի հարատատնները տեղի ունի՞ն գժգոհ լինելու խմբագրութեան անտարբերը չը մնալից:

Ամսոյս 6-ին Գաղաքային վարչութեան դահլիճում 72 իրաւատու անձինքներ հրաւիրվեցին, իսկ կիսթռիկ ամսոյս 8-ին ընդ նախագահութեամբ քահանգղիի կանդիդատ պ. Գալանքարեանցի նոր քաղաքագլխի ընտրութիւնն եղաւ:

72 իրաւատու անձինքներից միայն 67 հոգի ներկայ գտնուեցան այդ օրը: Ընտրութիւններից առաջ իրաւատու անձանց մէջ բաժանուեցան տոմսակներ, որոնց վերայ նոքա պէտք է գրէին իրենց կանդիդատներին քաղաքագլխի պաշտօնի համար և մի և նոյն ժամանակ նոցա պատասխրեցնէ, որ իրաքանչիւր տոմսակի վերայ գրին միայն մի կանդիդատի անուն: Ըստ սովորականի խոտուեցան մի քանի ձառեր, որոց իմաստը գլխաւորապէս վերաբերում էր քաղաքային նոր կանոնադրութեան նշանակութեանն և այդ կանոնադրութեան հիմունքների վերայ, որ դեռ չէ պատահում մեր ուսումնառանութեան ևս:

Մեր հատարական կանքրին նեղ լաւ նայենք, կը տեսնենք, որ 11—12 տարեկան մանուկները համարեա միևնոյն հատարակութեան անդամներն են, ինչ որ մեծերը: Թողնելով այժմ մի կողմը այն, թէ լաւ է այս թէ վատ, բաւականանանք միայն նորանով, որ սա իրողութիւն է այժմս: Նոքա մանակցութիւն են անում չատ չատերի մէջ, որոնք պատասխանում են հատարակութիւններին և չատ անդամ այս բանը չափազանց օգտակար է, օգնելով նոցա զարգացմանը, իսկ այն ինչ թողնելով նոցա ազգային պատմութեան նշանաւոր անցքերի և անձանց կատարեալ տղիտութեան մէջ, տրանով արդեօք մենք չենք ոչնչացնում մանուկների մէջ մանակցութեան կատարելութիւնը այնպիսի հարցերի մէջ, որոնք երբեմն պարապեցնում են նոցա չրջակայ հատարակութիւնը կամ չէ ստիպում արդեօք նոցա դաստղութիւն տալ ծուռն ու մուռը այն բանի վերայ, որ չատ լաւ յայտնի պէտք է լինի ամեն մարդու ի չատէ լուսաւորուած մարդուն:

Քանի քանի հատարական երևոյթներ մանուկները կամ ամենևին չեն հասկանում, կամ հասկանում են բոլորովին ծուռը, միայն այն պատճառով, որ ղեկավարելով նոցա անդադար թուաբանական խնդիրներով, քարտէզներ դնելով, բուսաբանութեամբ, հոլովմանքներով, խոնարհմունքներով և այլն և այլն, ոչ ոք հոգ

ԹՓԻԼԻՍ 14-ին ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ

Մեր ապած խղճմտակութիւնքը շուշեցիից, ինչպես գրում է մեր բարեկամներից մեկը, շատ տպաւորութիւն է գործել քաղաքի բնակիչների վերայ: Նոքա գրգռվել են, թէ ինչո՞ւ մենք հաքա գրգռվել ենք նոցա վերաբերութեամբ լռելը, որոնք ժէշտ չեն լռելու: Պարզ է, որ ոչ մի խմբագիր կարող չէ ամենուրեք լինել և ամենայն տեղական հանգամանքներին և տեղական կեանքերին իսկոյն հմտանալ: Սոյնպես էլ խմբագրութիւնս կարող չէր գուշակել, որ իրան հաղորդված տեղեկութիւնքը ձիշտ չեն, երբ նորա շատ հատանական և ճշմարտանման էին: Այսպիսի հանգամանքներում պատասխանատուութիւնը մնում է նոյն իսկ հատարակութեանց անդամների վերայ, որոնք իրանք պարտք պիտի համարեն ջուրելու հաղորդած տեղեկութեանց անճշտութիւնն և իրողութիւնները ձիշտ կերպարանքով ցոյց տալու: Տարակոյս չը կայ, որ ոչ մի խմբագրութիւն չի ղանալ նորպատասխանելու ճշմարտութեան վերականգնման և ոչ մի խմբագրութեան շահ և պատիւ չէ կատակութեանց և մեքենայութեանց գործիք լինելը—սոյնպես վարվիլ է մեզ մեր խմբագրութիւնը, որ միշտ աշխատել է ազգային գործերի մէջ միշտ հատարակաց շահը որոնել, լաւը պաշտպանելով և որ ճշտատարն է, պախարակելով: Սոյն այս ընթացքը բռնել է մեզուն և շուշեցի վերաբերութեամբ, որոց հատարակութիւնները նոյնքան յարգելի և ցանկալի են եղած նորան, ինչպես և միւս Հայ հատարակութեանց: Բայց խմբագրութիւնս չէ կարող չը յայտնել իր ցաւակցութիւնն ու դժգոհութիւնն, երբ նա տեսնում է, որ շուշեցի՝ այն Հայ հատարակութիւնը, որ նիւթական կարողութեամբ, կարելի է ասել, ոչ մի Հայ հատարակութիւնից պակաս չէ Ռուսաստանում, հատարական գործունէութեան մէջ յետ է մնացած շատերից: Չէ կարող խմբագրութիւնս չը ցաւիլ, որ այն հատարակութիւնը, որ 10 տարի առաջ ունէր բարեկարգ օրիորդական և հոգևոր դպրոցներ, այսօր անտարբերութեամբ նայում է առաջինի փակած և երկրորդի անհանգիստ դրութեան վերայ: Խմբագրութիւնս չէ կարող չը հառաչել այնպիսի անտարբերութիւնը, որ հատարակութեան վրաս է. նա հարկաւորութիւն չունի և չի էլ կարող հետաքրքրել, թէ այդ անտարբերութեան պատճառը ո՞վ է, ու վարդապետ, տիրացու, աղա, թէ եպիսկոպոս: Այդ հատարակութեան իւր գործն է առաջ առնելու այն գործակատար անձանց, որոնք վնասում են իրանց: Խմբագրութիւնս գործ չունի անհանների անձնաւորութեանց հետ, որոնք միշտ յարգելի են. այլ նա գործ ունի գործակատար անձանց գործունէութեանց և հատարական երևոյթների հետ: Եթէ մի գործակատար անձն, եկեղեցական է նա, թէ աշխարհական, շնորհել է իւր ճանապարհից, որով նա լատ պաշտօնի և պարտաւ պիտի ընթանար, նա յանդգնաբար է. նորա գործունէութիւնը ենթարկվում է քննութեան և դատապարտութեան, իսկ նորա անձը միշտ մնում է յարգելի. նորա մանաւոր կեանքը իւր սեպհականութիւնն է. անբռնաբարելի է: Սրմէ որևիցէ խմբագրութիւն սեռնելով մի հատարական անուն պարտաւոր չէ հարուածելու այն յօդուտ նոյն իսկ հատարակութեան և

Շաբաթ 11 Դեկտեմբերի 50 1874 Շաբաթ 11 Դեկտեմբերի № 50

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԿՐԱԿՈՒՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Լրագիրս ժէջտյով որևիցե յայտարարութիւն տպագրել տալ ցանկացողը պէտք է 10 մինչև տասնի համար վճարէ 1 կոպէկ: Յայտարարութիւնները ընդունվում են հայերէն և օտար լեզուներով:

Հրատարակվում է ամեն շաբաթ օր մի թերթ: Տարեկան բաժանորդագրութիւնն գինն է 7 ռ: Ստորագրվել կարելի է խմբագրատունը (Ս.Վարդանեանց տունը) և համ. Նեվրաեանց առևտրանոցի խանութում:

ԳԻՆ ՏԱՐԻ

ԳԻՆ ՏԱՐԻ

FRANCE ET PAYS ETRANGERS

S'adresser pour les annonces et les abonnements a M. M. Bouêt et C-ie (Office de publicité), 23 rue de Chaussée-d'Antin PARIS.

ԱՌԱՋԻԿԱՅ **1875** ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ՄԵԳՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԼՐԱԳԻՐՔ

կը հրատարակուի շաբաթը մի անգամ

ՆՈՅՆ ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՄԲ, ՊՐՈԳՐԱՄՄԱՅՈՎ և ԳԻՆՔՈՎ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆՆ Է 7 Ռ.

Թերթիսում ստորագրվել կարելի է.

ԹՄԲԱԳԴԱՏԱՆՔ, (տպարան Ս. Վարդանեանի տանը, հետագրի կայանին կից, վանքի Ծաղում).

ԹՄԲԱԳԴՈՒԹԵԱՆՑ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՈՒՄ, որ գտանվում է պ. Հ. Լազիքեանցի եւ Ընկ. ապահանում (Գոլովինսկի պրոսպեկտի վերայ, բժշկապետ Մ. Ռօսինեանցի տանը եւ պ. Համբ. Լազիքեանցի ԾԽԱԽՈՏԻ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ (Գվոզդովոյի փողոցի վերայ, Գևոնեան Ազբարունու զուկէիում № 3):

Ծառայարտարացիք Ձող բարեհաճին դիմելու ուղղակի խմբագրութեանս հետեւեալ հասցէով՝

Въ редакцію Армянской газеты „ПЧЕЛА АРМЕНІИ“ въ Тифлисѣ.

Խմբագրութիւնս խնդրէ այն անձանց, որոնք չեն վճարել մեր լրագրի բաժանորդագրութեան գինը, բարեհաճին չուտով ուղարկելու այն խմբագրութեանս:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԱՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԶՆՈՒՆԱՐԿ.

—

Մեզանում այնքան հազիւ են լսւմ տեսնում դասական ձեռնարկները, որ մինչև անգամ անշահները չը պէտք է մնան առանց ուշադրութեան լրագիրների կողմից, նա մանաւանդ, երբեմն այնպիսի պակասութիւններ են ունենում դուրս եկած ձեռնարկները, որ անհրաժեշտ հարկաւոր է լինում խոսքն առաջին առնել այդ տեսակ չարաշրութիւնների տարածվելուն:

Մեկ այս պատճառը, մեկ էլ առարկայի ազգային պատմութեան ունեցած նշանակութիւնը և կարևորութիւնը մեր տարրական և միջնակարգ ուսումնարաններում մեզ ստիպում է խօսել այս հարցի վերաբերութեամբ այն հայեացքով, որն այժմ տարածուած է Արևմտեան Եվրոպայում և Ռուսաստանում, և մենք օգուտ գտնել այս վերջինիս փորձից և օրինակից, որի համար նորիցէս նոր բան է, չենք կամենում զանց առնել:

—

Պատմութեան նախապատիւքը կամ մանուկներին նախապէս ծանօթացնել ազգային պատմութեան ամենանշանաւոր անցքերի և գործող անձնների պարզ, բայց կենդանի և հետաքրքիր դասական խօսակցական ձևով առնելի է տալիս իրանց բնական ձիրքերի դէմ և սրանց զարգացման խոչընդոտն լինելով նոցա ապանման պատճառ է դառնում: Թող մեր սիրելի Շուշեցի եղբայրք չըվհատեցնեն և անհանգիստ, ապագիտ յօդուտ որոյ և ազգասաց քանի ընկերութիւնք ունին. կան արդեօք նոցա մէջ ընկերութիւնք պղորոնների հատատութեան համար, կան արդեօք դրատարանական ընկերութիւնք. ունի՞ն արդեօք ընթերցարաններ, որոնք ներկայումս իրրև հայ և ջուր կարևոր են և որոնք ամեն օր կազմվում են ոչ միայն Հայ քաղաքային, այլ և շատ գիւղական հատատութեանց մէջ: Բայց Շուշեցի Հայ հատատութիւնը նշանաւոր է և հարուստ. Շուշին առաջնորդանիստ է: Այս հանգամանքներում խմբագրութիւնս կարո՞ղ է անտարբեր մնալ և մեր Շուշեցի հարատատնները տեղի ունի՞ն գժգոհ լինելու խմբագրութեան անտարբերը չը մնալից:

Ամսոյս 6-ին Գաղաքային վարչութեան դահլիճում 72 իրաւատու անձինքներ հրաւիրվեցին, իսկ կիսթռիկ ամսոյս 8-ին ընդ նախագահութեամբ քահանգղիի կանդիդատ պ. Գալանքարեանցի նոր քաղաքագլխի ընտրութիւնն եղաւ:

72 իրաւատու անձինքներից միայն 67 հոգի ներկայ գտնուեցան այդ օրը: Ընտրութիւններից առաջ իրաւատու անձանց մէջ բաժանուեցան տոմսակներ, որոնց վերայ նոքա պէտք է գրէին իրենց կանդիդատներին քաղաքագլխի պաշտօնի համար և մի և նոյն ժամանակ նոցա պատասխրեցնէ, որ իրաքանչիւր տոմսակի վերայ գրին միայն մի կանդիդատի անուն: Ըստ սովորականի խոտուեցան մի քանի ձառեր, որոց իմաստը գլխաւորապէս վերաբերում էր քաղաքային նոր կանոնադրութեան նշանակութեանն և այդ կանոնադրութեան հիմունքների վերայ, որ դեռ չէ պատահում մեր ուսումնառանութեան ևս:

Մեր հատարական կանքրին նեղ լաւ նայենք, կը տեսնենք, որ 11—12 տարեկան մանուկները համարեա միևնոյն հատարակութեան անդամներն են, ինչ որ մեծերը: Թողնելով այժմ մի կողմը այն, թէ լաւ է այս թէ վատ, բաւականանանք միայն նորանով, որ սա իրողութիւն է այժմս: Նոքա մանակցութիւն են անում չատ չատերի մէջ, որոնք պատասխանում են հատարակութիւններին և չատ անդամ այս բանը չափազանց օգտակար է, օգնելով նոցա զարգացմանը, իսկ այն ինչ թողնելով նոցա ազգային պատմութեան նշանաւոր անցքերի և անձանց կատարեալ տղիտութեան մէջ, տրանով արդեօք մենք չենք ոչնչացնում մանուկների մէջ մանակցութեան կատարելութիւնը այնպիսի հարցերի մէջ, որոնք երբեմն պարապեցնում են նոցա չրջակայ հատարակութիւնը կամ չէ ստիպում արդեօք նոցա դաստղութիւն տալ ծուռն ու մուռը այն բանի վերայ, որ չատ լաւ յայտնի պէտք է լինի ամեն մարդու ի չատէ լուսաւորուած մարդուն:

Քանի քանի հատարական երևոյթներ մանուկները կամ ամենևին չեն հասկանում, կամ հասկանում են բոլորովին ծուռը, միայն այն պատճառով, որ ղեկավարելով նոցա անդադար թուաբանական խնդիրներով, քարտէզներ դնելով, բուսաբանութեամբ, հոլովմանքներով, խոնարհմունքներով և այլն և այլն, ոչ ոք հոգ

ԹՓԻԼԻՍ 14-ին ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ

Մեր ապած խղճմտակութիւնքը շուշեցիից, ինչպես գրում է մեր բարեկամներից մեկը, շատ տպաւորութիւն է գործել քաղաքի բնակիչների վերայ: Նոքա գրգռվել են, թէ ինչո՞ւ մենք հաքա գրգռվել ենք նոցա վերաբերութեամբ լռելը, որոնք ժէշտ չեն լռելու: Պարզ է, որ ոչ մի խմբագիր կարող չէ ամենուրեք լինել և ամենայն տեղական հանգամանքներին և տեղական կեանքերին իսկոյն հմտանալ: Սոյնպես էլ խմբագրութիւնս կարող չէր գուշակել, որ իրան հաղորդված տեղեկութիւնքը ձիշտ չեն, երբ նորա շատ հատանական և ճշմարտանման էին: Այսպիսի հանգամանքներում պատասխանատուութիւնը մնում է նոյն իսկ հատարակութեանց անդամների վերայ, որոնք իրանք պարտք պիտի համարեն ջուրելու հաղորդած տեղեկութեանց անճշտութիւնն և իրողութիւնները ձիշտ կերպարանքով ցոյց տալու: Տարակոյս չը կայ, որ ոչ մի խմբագրութիւն չի ղանալ նորպատասխանելու ճշմարտութեան վերականգնման և ոչ մի խմբագրութեան շահ և պատիւ չէ կատակութեանց և մեքենայութեանց գործիք լինելը—սոյնպես վարվիլ է մեզ մեր խմբագրութիւնը, որ միշտ աշխատել է ազգային գործերի մէջ միշտ հատարակաց շահը որոնել, լաւը պաշտպանելով և որ ճշտատարն է, պախարակելով: Սոյն այս ընթացքը բռնել է մեզուն և շուշեցի վերաբերութեամբ, որոց հատարակութիւնները նոյնքան յարգելի և ցանկալի են եղած նորան, ինչպես և միւս Հայ հատարակութեանց: Բայց խմբագրութիւնս չէ կարող չը յայտնել իր ցաւակցութիւնն ու դժգոհութիւնն, երբ նա տեսնում է, որ շուշեցի՝ այն Հայ հատարակութիւնը, որ նիւթական կարողութեամբ, կարելի է ասել, ոչ մի Հայ հատարակութիւնից պակաս չէ Ռուսաստանում, հատարական գործունէութեան մէջ յետ է մնացած շատերից: Չէ կարող խմբագրութիւնս չը ցաւիլ, որ այն հատարակութիւնը, որ 10 տարի առաջ ունէր բարեկարգ օրիորդական և հոգևոր դպրոցներ, այսօր անտարբերութեամբ նայում է առաջինի փակած և երկրորդի անհանգիստ դրութեան վերայ: Խմբագրութիւնս չէ կարող չը հառաչել այնպիսի անտարբերութիւնը, որ հատարակութեան վրաս է. նա հարկաւորութիւն չունի և չի էլ կարող հետաքրքրել, թէ այդ անտարբերութեան պատճառը ո՞վ է, ու վարդապետ, տիրացու, աղա, թէ եպիսկոպոս: Այդ հատարակութեան իւր գործն է առաջ առնելու այն գործակատար անձանց, որոնք վնասում են իրանց: Խմբագրութիւնս գործ չունի անհանների անձնաւորութեանց հետ, որոնք միշտ յարգելի են. այլ նա գործ ունի գործակատար անձանց գործունէութեանց և հատարական երևոյթների հետ: Եթէ մի գործակատար անձն, եկեղեցական է նա, թէ աշխարհական, շնորհել է իւր ճանապարհից, որով նա լատ պաշտօնի և պարտաւ պիտի ընթանար, նա յանդգնաբար է. նորա գործունէութիւնը ենթարկվում է քննութեան և դատապարտութեան, իսկ նորա անձը միշտ մնում է յարգելի. նորա մանաւոր կեանքը իւր սեպհականութիւնն է. անբռնաբարելի է: Սրմէ որևիցէ խմբագրութիւն սեռնելով մի հատարական անուն պարտաւոր չէ հարուածելու այն յօդուտ նոյն իսկ հատարակութեան և

ՎԱՆԱՅ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻՆ

Ընտրողական ցուցակների կազմման ժամանակ ընտրողների մեծ մասը ցուցակներում գրանցվելու համար դիմում է տալիս ոչ թե ընտրական տեղամասի հանձնաժողովին, ինչպես պահանջում է օրենքը, այլ ուղղակի ընտրական ցուցակների կազմման համար ստեղծված հանձնաժողովին։ Ուստի հանձնաժողովը հորդորում է ընտրողներին, որ նրանք դիմումները տան ընտրական տեղամասի հանձնաժողովին։

Ընտրական ցուցակների կազմման համար ստեղծված հանձնաժողովը

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ Է

Ընտրական ցուցակների կազմման համար ստեղծված հանձնաժողովի նիստերը տեղի կունենան հետևյալ կարգով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

Հրատարակութիւն Ազգային Մատենադարանի։

Ի Տպարանի Ազգ. Մատենադարանի։

1874։

ՆԱԽԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՅՍ ՀԱՏՈՐԻՆ ՄԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻՆ, ՈՐ ՀԻՄՆԱՐԿԵՑԱՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՍԱՐԳՍԵԱՆ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ՀԱՒԱՔՈՂ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԱՅ ՄԵԾԱՆՈՒՆ, ՈՐ ՄԵՌԱՒ ՅԱՌԱՋԱԳՈՅՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ՅԱՐԱԿԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԵՐ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՍԿԶԲՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՒ

— Сно. Вѣд.» слѣдующія свѣдѣнія объ открытіи въ Ташкентѣ новаго «Общества для вспомоществованія нуждающимся учащимся въ Ташкентскомъ городскомъ училищѣ». Общество это открыто 28 іюня (отъ 28 іюня 1873 г. по 28 іюня 1874 г. оно существовало какъ кружокъ) и имѣетъ уже 32 члена, изъ которыхъ 6 почетныхъ и 26 дѣйствительныхъ. Изъ послѣднихъ 15 человѣкъ платятъ по 3 р. въ годъ, а остальные 11 человѣкъ по 1 р. Въ настоящее время въ обществѣ 32 воспитанника, которые раздѣлены на 3 разряда. Къ 1-му разряду принадлежатъ 10 человѣкъ, ко 2-му 12 человѣкъ и къ 3-му 10 человѣкъ. Воспитанники 1-го разряда получаютъ ежемѣсячно по 5 р., 2-го по 4 р. и 3-го по 3 р. Общество имѣетъ 1 ученическій хоръ пѣвчихъ, 1 оркестръ музыки и 1 библіотеку. Оно имѣетъ также свой гербъ и печать. Въ настоящее время общество имѣетъ 1 р. 50 к. наличными деньгами и 1 облигацію 5% займа на 100 р. Общество это, какъ видно изъ его устава, имѣетъ цѣлью: 1) доставленіе средствъ для полученія образованія бѣднымъ учащимся, 2) поощреніе ихъ къ успѣшному ученію и 3) развитіе въ нихъ любви къ наукамъ и искусствамъ. Средства общества составляются изъ членскихъ взносовъ, добровольныхъ пожертвованій, сборовъ съ концертовъ, спектаклей и т. п. Общество имѣетъ свой уставъ, утвержденный 20 іюня 1874 г. Ташкентскимъ городскимъ попечительнымъ совѣтомъ.

— Въ Ташкентѣ, какъ видно изъ «Сно. Вѣд.», открыто 2 новыхъ училища: одно для дѣтей русскихъ, другое для дѣтей туземцевъ. Въ первомъ изъ нихъ, какъ сообщаетъ «Сно. Вѣд.», преподаваніе ведется по программѣ уѣздныхъ училищъ, а во второмъ по программѣ городскихъ училищъ. Въ первомъ изъ нихъ, какъ сообщаетъ «Сно. Вѣд.», преподаваніе ведется по программѣ уѣздныхъ училищъ, а во второмъ по программѣ городскихъ училищъ. Въ первомъ изъ нихъ, какъ сообщаетъ «Сно. Вѣд.», преподаваніе ведется по программѣ уѣздныхъ училищъ, а во второмъ по программѣ городскихъ училищъ.

— Въ Ташкентѣ, какъ видно изъ «Сно. Вѣд.», открыто 2 новыхъ училища: одно для дѣтей русскихъ, другое для дѣтей туземцев